

Utrdimo svoj skupni dom!

Z deželnim kongresom Slovenske skupnosti v Gorici in v Podbonescu se nekako končuje politično obdobje, v katerem je desnica zmagala na državni in deželni ravni, stranki SSK pa je vendarle prineslo uspeh s samostojnim vstopom v deželni svet na valu nezamisljivega konsenza ljudi, ki se je pokazal v preko sedem tisoč glasovih.

Zaključila se je torej faza, ki ima svojo sončno in svojo senčno stran. Na kongresu bo tekla beseda o opravljenem delu, o pozitivnih rezultatih in o še preostalih šibkostih. Predvsem pa bo kongres priložnost in odskočna deska za novi politični izziv, ki ga predstavlja evropske, predvsem pa občinske volitve spomladi 2009.

Nove preizkušnje so zato že za v galom. Bodri nas dejstvo, da se stranka predstavlja okrepljena na vseh ravneh. Jedro stranke se je okrepilo z novimi energijami, ki jih predstavljajo novi obrazi z list za deželne volitve, predvsem pa lepa skupina mladih. Razvijajo se vezi z Demokrasko stranko in istočasno gre zabeležiti tudi pomembne znake političnega odpiranja Sredinske zveze UDC. Slednja je opozicijska sila v Rimu, na deželni ravni pa je sestavni del Tondove vladne koalicije. S samim predsednikom Tonom moramo vzpostaviti odnos, ki naj bo naravnani h konstruktivnemu soočanju o vseh tistih vprašanih, ki so ključnega pomena za življenje in razvoj naše skupnosti. Z levičarskimi strankami delimo opozicijske ali upravne klopi v številnih javnih upravah, od tržaške in goriške pokrajine do številnih občin.

Pogoji so, da se stanje še izboljša. Če bomo pametni, strpni in modri v vseh fazah politično-koalicijskih pogajanj, bo SSK potrdila vse dosedanje pozicije in jih nadgradila z novimi koalicijskimi izkušnjami povsod tam, kjer so delitve še prisotne. Model in politični laboratorij "Repentabor" je uresničljiv tudi v drugih upravah na Goriškem in v videmski pokrajini. Prav tako je pozitivna izkušnja na deželi, kjer predstavnik SSK enakopravno in dostojanstveno sodeluje v sedemnajstčlanski skupini DS, ki jo vodi Gianfranco Moreton.

Volilna kampanja se je dejansko povsod že začela, pa čeprav navidezno še vse miruje. V vroče obdobje političnih soočenj se kot Slovenci spuščamo na valu zaskrbljivih vesti, ki vsestransko ogrožajo interese naše skupnosti. Govorim o skupnosti, ker moramo kot skupnost nastopati, saj smo drugače, kot razposajena čreda posameznikov, goli in bos, prepuščeni na milost in nemilost vsakemu neprijaznemu dejavniku.

Zelo aktualno je vprašanje dvojezičnih smerokazov, ki s silo odpira veliko vprašanje uveljavljanja vidne dvojezičnosti na osnovi zaščitnega zakona, pa tudi in morda predvsem na osnovi že prej obstoječih določil, od mednarodnih sporazumov pa vse do občinskih statutov dvojezičnih občin.

Zapčili smo se v dve tabli in to je sprožilo val novih vprašanj, ki manjšinsko nebo prekrivajo kot temni oblaki.

Zaskrblja nas načrt, da se slovenskim narečjem v Benečiji odvzame dostojanstvo slovenskega izvora, kar bi naše rojake pahnilo v trikoloristično kašo povojnega časa.

Igor Gabrovec
deželni svetnik SSK
dalje na 4. strani ■

Tržaški pokrajinski kongres SSK

Glasnik pravic Slovencev v Italiji

Množičnost in vitalnost – nemara sta to oznaki, s katerima bi lahko označili tržaški pokrajinski kongres Slovenske skupnosti, ki je potekal v soboto, 18. oktobra 2008, v gledališču France Prešeren v Boljuncu. Ob veliki udeležbi delegatov, članov, somišljenikov in gostov ter ob večkrat poudarjeni volji do dela in dodatnega izboljšanja delovanja stranke pa je bila seveda vsekozi prisotna tudi trezna ocena sedanjega položaja, ki je vse prej kot lahek.

Kongres, ki ga je uvodoma obogatil nastop Moškega pevskega zbora Sv. Jernej z Opčin, se je pričel z izvolitvijo predsedstva (Igor Švab, Maja Lapornik in Tomaž Špacapan) in s tajniškim poročilom Petra Močnika, ki ga z daljšimi odlomki predstavljamo na drugem mestu.

Številna prisotnost gostov je potrdila dobre in delovne odnose slovenske stranke s političnimi partnerji. V glavnem so se vsi razpravljavci dotaknili težav sedanjega trenutka oz. klestenja finančnih sredstev za manjšino, ki ogroža njeno organiziranost in delovanje.

Kongres so pozdravili senatorka Tamara Blažina, ki je med ostalim poudarila, da sta brez ustreznega finančnega kritja tako zaščitni zakon kot deželni zakon za manjšino mrtva črka in kot taka dejansko brezpredmetna.

Fulvia Premolin je prisotne pozdravila kot županja Občine Dolina.

Predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka je s svojim posegom prisotnim vtil nekaj več optimizma in poguma. V primeru potrditve neugodnih napovedi pa je najavil tudi možnost, da se manjšina obrne na mednarodne forume in jih opozori, da Italija ne izpolnjuje obveznosti, ki izhajajo iz Londonskega in Osimskega sporazuma.

V imenu Slovenske kulturno gospodarske zveze se je tajnik Marino Marsič zavel za ustanovitev stalnega omizja, ki bi seveda upoštevalo pluralnost manjšine in ob katerem bi skupno reševali odprta vprašanja.

Svoj pozdrav je kongresu v imenu Stranke italijanskih komunistov prinesla pokrajinska svetovalka Giuliana Zagabria.

V imenu Krščanskodemokratske in demokratske sredine je pozdravil Roberto Sasco, ki je prisotne spomnil, da so pravice manjšine hkrati tudi pravice večine, ter izrekel željo, da bi se manjšina v trenutkih težave ne zapirala sama vase.

V imenu Demokratske stranke so bili na kongresu prisotni pokrajinski koordinator Roberto Cosolini, deželni svetnik Sergio Lupieri in občinski svetnik Fabio Omero. Cosolini je potrdil pomen federativne naveze s Slovenijo skupnostjo tudi v luči bližajočih se upravnih volitev v Dolini, na Repentabru in v Zgoniku.

V imenu miljskega župana Nesladka je prisotne pozdravil občinski svetnik Danilo Šavron, ki je izpostavil odlične odnose med Občinama Milje in Dolina.

Ob koncu je prisotne pozdravil še deželni tajnik SSK Damijan Terpin.

Pisne pozdrave so kongresu poslali goriški pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek, deželni svetnik Mavrične levice in pokrajinski tajnik Stranke komunistične prenovitve Igor Kocijančič ter predsednik Italijanske unije Maurizio Tremul.

Tajniško poročilo je bilo bogata vsebinska iztočnica za živahno razpravo, v katero so po pozdravih gostov pose-

dalje na 2. strani ■

13. deželni kongres

SLOVENSKE SKUPNOSTI

zbirne stranke Slovencev v Italiji

bo v petek, 7. novembra 2008, ob 17. uri v Gorici v Kulturnem centru Lojze Bratuž na Drevoredu XX. septembra 85

in v soboto, 8. novembra 2008, od 9.30 dalje v hotelu Pri škofu v Podbonescu v Benečiji.

Vljudno vabljeni!

Glasnik pravic Slovencev v Italiji

■ nadaljevanje s 1. strani

gli številni delegati in člani in ki je bila prvenstveno obrnjena v notranje razmere v stranki.

Tako je med ostalimi razpravljalci deželni svetnik SSK Igor Gabrovec tudi kritično opozoril na odprta vprašanja in mestoma tudi trenja, ki se tičejo odnosov med Slovensko skupnostjo in Demokratsko stranko. Tudi zaradi tega je nujno, da stranka čimprej sestavi jasen protokol o sodelovanju in odnosih z Demokratsko stranko. Andrej Berdon se je v svojem posegu zavzel za dogovor glede županskih kandidatov v Dolini in na Repentabru, glede stranke same pa je izpostavil potrebo po kadrovske, idejni in organizacijski prenovi. Kot delegatka je Fulvia Premolin povabila strankino pokrajinsko vodstvo k složnosti in skupnemu zavzetemu delu, kar bo lahko edino prineslo pozitivne rezultate. Dario Vremec je opozoril na prizadevanja za ustanovitev kraške občine. Igor Švab se je v svojem daljšem posegu kritično dotaknil odnosov v stranki in razmer v času priprav na deželne volitve, kar je številnim prisotnim narekovalo željo, da se razprava o notranji organiziranosti stranke resno nadaljuje.

Na dnevnem redu kongresa je bila tudi sprememba nekaterih členov pokrajinskega dela skupnih strankinih pravil, ki so jih delegati soglasno potrdili. Tako bo odslej mandat pokrajinskega sveta trajal tri leta, vsaka sekcija bo imela enega delegata na sto prejetih glasov, mladinska sekcija bo v pokrajinskem svetu imela zajamčena vsaj tri

mesta, sekcije v tržaški pokrajini pa bodo sovpadale z območji posameznih občin oz. z območji rajonskih svetov v tržaški občini.

Kongres je, kot že omenjeno, izvolil svoje predsedstvo (Igor Švab, Maja Lapornik in Tomaž Špacapan), ob koncu pa je soglasno odobril še kandidatno listo za nadzorni odbor (Bogdan Kralj - predsednik, Mario Kralj in Matevž Peterlin - člana), razsodišče (Marjan Jevnikar - predsednik, Alojz Debelis in Tomaž Simčič - člana) in pa pokrajinski svet, ki bo po novem štel 54 članov, saj so bili vanj ob 31 članih vključeni tudi

vsil izvoljeni predstavniki na Tržaškem, ki jih je 23. Ob koncu so delegati s tajnim glasovanjem določili še 40 delegatov za strankin deželni kongres.

Pokrajinski kongres se je kot običajno zaključil z družabnostjo. Tudi tu je bilo med prisotnimi izraženih veliko mnenj, idej, predlogov. Vtis imamo, da so pred nami sicer težki in naporni časi, a da je med nami tudi veliko navdušenja in volje do dela v prepričanju, da je stranka Slovenske skupnosti dejansko trden glasnik pravic slovenske manjšine v Italiji.

ML

Peter Močnik še naprej tajnik

Novi pokrajinski svet SSK za Tržaško je na svojem prvem zasedanju, ki je bilo 28. oktobra 2008 na strankinem sedežu v Trstu, najprej nadaljeval z razpravo, ki se je začela na kongresu, o lučih in sencah življenja v stranki in o njeni organiziranosti.

Nato je obnovil pokrajinsko vodstvo. Ker so že nekaj časa v teku pogajanja za upravne volitve prihodnje pomladi, so bili člani pokrajinskega sveta mnenja, da do takrat ne kaže bistveno spreminjati sestave vodilnih organov. Tudi sam pozneje potrjeni Peter Močnik je poudaril, da sprejema mesto pokrajinskega tajnika le do objave volilnih izidov spomladanskih upravnih volitev, nakar naj bi razmislili o korenitejši prenovi vodstvenih teles.

Za predsednika pokrajinskega sveta SSK v Trstu je bil potrjen Sergij Mahnič, podpredsednica je postala Maja Lapornik, tajnik je Igor Pavel Merku.

Za pokrajinskega tajnika je bil soglasno potrjen Peter Močnik. Za člane tajništva pa so bili soglasno izvoljeni Andrej Berdon, Marko Milkovič, Aljoša Novak, Marko Pisani, Boris Slama, Marko Šavron, Igor Švab in Livio Valenčič, iz Mladinske sekcije pa sta bila kooptirana še Tanja Peric in Tomaž Špacapan.

Goriška

Občinska uprava v Gorici ne izvaja zakona 38/01

Goriški občinski svetniki SSK Marilka Koršič, Božidar Tabaj in Silvan Primožič so vložili pisno vprašanje na goriškega župana Ettoreja Romolija v zvezi javnimi obvestili v slovenščini.

S sklepom št. 126/08 je goriška občinska uprava poletni umaknila svoj sklep št. 86/08, ki je omejeval objavljanje javnih obvestil v slovenščini le na tri rajone - Podgoro, Pevmo-Štma-ver-Oslavje in Štandrež. Takrat je uprava tudi napovedala, da bo naslovlila na notranje ministrstvo vprašanje glede pravilnega zakonskega izvajanja 8. člena zakona 38/01, ki ureja razobešanje javnih in uradnih objav na območju, na katerem živi slovenska narodna skupnost.

Umik sklepa 86/08 je izničil njegova določila, kar pomeni, da se mora razobešanje javnih in uradnih objav opravljati na podlagi določil 8. člena državnega zakona 38/01, a tudi njegovega 28. člena, ki pravi, da se ne sme nobeno določilo zaščitnega zakona razlagati na način, ki bi slovenski manjšini prinesel nižjo raven zaščite od tiste, ki jo že uživa na podlagi prejšnjih določil.

Prejšnja utečena praksa je slonela na sklepih goriškega občinskega sveta, na podlagi katerih je bilo celotno območje goriške občine vključeno v izvajanje določil zakonov

482/99 in 38/01, tako da razobešanje javnih in uradnih obvestil tudi v slovenskem jeziku ni bilo ozemeljsko omejeno.

Žal pa goriška občinska uprava nadaljuje z razobešanje javnih obvestil samo v italijanskem jeziku in tako krši zakonodajo. Zato so trije občinski svetniki SSK zahtevali od goriškega župana, da pove, ali je občina Gorica že dobila odgovor z notranjega ministrstva. Če ga ni dobila, pa naj pojasni, kako namerava postopati, da bi se glede javnih in uradnih objav spoštoval zakonski okvir. Svetniki so še vprašali župana, zakaj je bilo javno obvestilo, ki se tiče prispevkov za vzdrževanje hišnih pročelij, razobešeno samo v italijanskem, in ne tudi v slovenskem jeziku, kot to predvidevata zakon in utečena praksa. Končno so postavili zahtevo, da se omenjeno javno obvestilo nemudoma razobeši tudi v slovenskem jeziku.

Nevarnosti šolske reforme in priprava na občinske volitve

Šolska reforma in njene posledice, deželni kongres Slovenske skupnosti ter predlog o skupnem upravljanju za naslednje občinske volitve so bili glavne teme na zadnjem zasedanju goriškega pokrajinskega sveta SSK.

Na srečanje je bil povabljen goriški predsednik Sindikata slovenskih

šolnikov Jožko Prinčič, ki je utemeljil kritično stališče šolskega osebja do reforme ministrice Gelminijeve, katere glavni cilj sta domnevna "racionalizacija" šolske mreže in izrazito krčenje finančnih sredstev.

Največjo zaskrbljenost povzroča vprašanje, kako bodo pristojne oblasti obravnavale slovensko šolstvo, saj bi na podlagi omenjene reforme lahko zmanjšali število tako šol kot učnega in neučnega osebja. Posebej dramatično bi se vprašanje pojavilo v dvojezičnih šolah v Špetru. Prinčič je tudi omenil problem pomanjkanja slovenskih ravnateljev in glavnih tajnikov, ki so bistvenega pomena za upravljanje šolskih struktur. Ob zaključku razprave je predsednik sveta SSK Primožič obljubil, da bo stranka nudila vso potrebno pomoč in podporo.

Glede šolske reforme pa se je goriški pokrajinski tajnik Julijan Čavdek tudi srečal z nekaterimi šolniki, ki so izrazili veliko zaskrbljenost zaradi reforme, ki se uveljavlja brez vsakega soočenja s socialnimi partnerji in tudi brez razprave v parlamentu, saj je vlada za ta odlok zahtevala zaupnico.

V nadaljevanju se je goriškega pokrajinskega sveta SSK so se člani seznanili s pripravami na deželni kongres SSK. O tem je spregovoril deželni tajnik Damijan Terpin.

Pokrajinski tajnik Julijan Čavdek je uvedel glavno točko dnevnega reda, ki je zadevala trenutni politični položaj SSK na Goriškem in priprave na občinske volitve v prihodnjem letu. Najprej je orisal potek dogovarjanja za preoblikovanje goriške občinske svetniške

skupine Oljke. Dosedanji načelnik Božidar Tabaj je odstopil in njegovo mesto je prevzel svetnik Federico Portelli, ki je bil drugi po številu preferenc. Za podnačelnika pa je bil imenovan Silvan Primožič. Svetniško skupino Oljke v goriškem občinskem svetu tako sedaj sestavljata dve stranki: Demokratska stranka in Slovenska skupnost.

V tem času je prišlo tudi do začetka prvih pogovorov z Demokratsko stranko glede prihodnjih občinskih volitev. Slovenska skupnost že od svojega pokrajinskega kongresa predlaga skupno upravljanje slovenskih občin. Dejstvo, da slovenska stranka sodeluje z DS na deželi in v drugih javnih upravah, narekuje pot dogovarjanja tudi v treh slovenskih občinah Doberdob, Sovodnje ob Soči in Števerjan. Skupno upravljanje bi bilo blagodejno za celotno narodno skupnost, saj bi se končala ideološka delitev, ki je Slovence ločevala od povojnega obdobja do danes. V teh letih so se izkušnje skupnega upravljanja pozitivno obrestovale v nekaterih slovenskih občinah tržaške pokrajine. Seveda je treba sedaj premisliti, kakšna bo najboljša oblika: skupna lista ali dogovorjeno ločeno nastopanje. Cilja pa ostaja ta, da se v slovenskih občinah po volitvah s skupnim upravljanjem zagotovi čimboljša kakovost za občane in teritorij. Prva taka izkušnja se je pokazala pri vstopu občine Doberdob v družbo LAS Kras, kjer so se za ta korak skupno odločili svetniki SSK in Demokratske stranke. Precej nerazumljivo je zato izpadlo za držanje doberdobskega občinskega odbora, ki se je pri glasovanju vzdržal.

Pokrajinski kongres Slovenske skupnosti v Trstu

TRST ZA VSE NAS

Iz dolgega političnega poročila, ki ga je na tržaškem pokrajinskem kongresu Slovenske skupnosti 18. oktobra v Boljuncu prebral tajnik Peter Močnik, objavljamo nekaj odlomkov. Podnaslovi so uredniški.

TEŽKA POT IZ NACIONALISTIČNE PRETEKLOSTI

Na žalost se tudi po sprejetju ustrezne evropske in državne zakonodaje stvari v Trstu ne spreminjajo in ni uprave, pa naj bo kakorkoli usmerjena, razen kake izjeme, ki bi si upala popolnoma in dokončno prekiniti z nacionalistično preteklostjo. Tako se zagovarjajo ljudje, ki ponujajo Slovence sovražna stališča. Pomislimo samo na nenehno ponavljanje, tudi pri najvišjih državnih oblasteh, da smo Slovenci genociden narod; ali pa na državna odlikovanja za sorodnike fašističnih vojnih zločincev; ali na skoraj patološko pisanje na italijanskem krajevem dnevniku o prikrojeni in napačno razlagani novički, ki se je pojavila na spletni strani slovenske vlade, in to le zaradi želje, da bi se "tolklo" po Sloveniji in Slovenceh.

Niso daleč časi, ko je edino naša mladinska sekcija pred gledališčem Verdi v Trstu delila letake proti srečanju Violante - Fini, ki je bilo izpeljano le za legitimacijo tiste politične sile, ki je prav v tistem obdobju po bazovskem shodu spravila v bolnišnico nekaj Lonjerk in Lonjercev, ki niso hoteli fašističnega shoda v domoljubni slovenski vasi. Seveda je tisti zločin ostal "slučajno" nekaznovan, tako kot žaljivi napisi na naših spomenikih ali domovih ali kot razbitje table na slovenski osnovni šoli. In to kljub temu, da zaščitni zakon obravnava te zločine na isti ravni kot rasistična kazniva dejanja.

V pokrajinskem svetu dve leti in pol po volitvah svetniki, ki pripadajo slovenski manjšini, ki je bila odločilna za zmago, še vedno ne morejo posegati v svojem jeziku, ker zgleda, da se je treba o tem z ne vem kom pogajati, ali za to ne vem kaj počakati. Ko pa je na

vladi desna sredina in ima za to številke, kljub trdi opoziciji uresničuje svoje načrte, ne da bi se na kogarkoli ozirala. Oholost ni modrost, a tudi kolebanje ni modrost.

SLOVENŠČINA V JAVNOSTI

V devinsko-nabrežinski občini se kljub morda dobrim namenom župana in še kakega predstavnika večine sredstva za domača društva stalno krčijo, ker si vsako leto kdo izmisli kako novo društvo, ki potem prejema izdatne podpore pristojnega odbornika. Slovenščina v občinskih aktih in po uradih tone v pozabo - kljub statutu in le-temu v brk.

Za javne dvojezične napise pa nas tudi kak predstavnik naše skupnosti, seveda poleg pripadnikov nasprotnih političnih sil, prepričuje, da moramo vedno čakati na Godota, na neke nove akte. Pozablja pa se, da imamo v Trstu in v deželi že dolga desetletja veljavne mednarodne in notranje norme, ki take napise dovoljujejo oziroma predpisujejo.

Kako je lahko župan Illy postavil dvojezične table v naših vaseh in zaselkih, ko ni bilo niti zakona 38 iz leta 2001, niti seznama predsednika države, niti kakega ukrepa deželnega predsednika? Illyja bo lahko kdo kritiziral zaradi različnih izbir, a pri uresničevanju slovenskih pravic mu moramo priznati pogum in doslednost, ki sta privedla tudi do štirijezičnega napisa na pročelju deželnega sveta. To je edini tudi slovenski napis na javni palači v mestu. Drugje ni nič. Ko pa gremo skozi središče Ronk, se nam zdi, da smo sredi Zgonika, Repna ali Doline. In to brez predsedniških seznamov ali deželnih ukrepov!

K temu dodajmo krčenje sredstev za manjšino, ki nasprotuje zaščitnemu zakonu, in to potem ko je država prikrajšala našo skupnost za težke milijone evrov, ker ni uresničila vseh postavk zakona.

Pomislimo na neuresničitev slovenskega konservatorija zaradi zaprek, ki jih postavlja nekaj funkcionarjev, in iz-

govora, da se je zakon o glasbenem šolstvu medtem spremenil.

NARODNI DOM

Pomislimo še, da se naše ustanove ne morejo vrniti v osrednji tržaški Narodni dom, kot je predvideno v zaščitnem zakonu, ker ga je univerza popolnoma zasedla, seveda po sprejetju omenjenega zakona, in to na tak način, da nobena fakulteta v naših krajih nima toliko učilnic in laboratorijev. To je lahko razveseljivo, a za našo narodno skupnost zveni kot norčevanje. Po krivdi dela manjšine so medtem izgini- la iz deželne bilance že dogovorjena sredstva za obnovo Narodnega doma pri Sv. Ivanu, na škodo Narodne in študijske knjižnice ter Slovenskega raziskovalnega inštituta, ki bi morala tam dobiti dostojen sedež.

Razvoja Krasa, ki so ga razne oblasti obljubljale ob izgradnji Raziskovalnega območja in sinhrotrona, ni od nikoder. Ustanovi pa stojita kot nedosegljiva hrama za naše ljudi, popolnoma ločena od domačega prebivalstva, ustanov in teritorija, ki ju obdaja, saj sta kot država v državi, tako da se tam postavljajo notranje jasli, medtem ko jih vzhodnokraški predel tržaške občine krvavo potrebuje in jih zaman zahteva že desetletja.

ŠOLSKA MREŽA

Našim šolam, torej glavnim jedrom našega naroda in kulture, preti izguba samostojnosti, čeprav so mednarodno zaščitene. Kako lahko deželni odbornik za kulturo mirno izjavi, da se tem šolam ne bo nič zgodilo, saj bodo "le" izgubile ravnatelj, torej, drugače rečeno, samostojnost! Država pa dolga leta ni razpisala ustreznih natečajev, da bi izpolnili razpoložljiva mesta, ali pa ni potrdila vseh kandidatov, tako da je kako ravnateljsko mesto izginilo. In to, žal, brez večjih razlik pri različnih vladah. Za manjšinske šole ne morejo in ne smejo veljati taka pravila kot večinske, ker bi bila to krivica! Zahtevamo, da se v zakonodaji upoštevajo dejan-

Pokrajinski tajnik SSK v Trstu Peter Močnik bere politično poročilo.

ske razlike in značilnosti manjšinske šole.

NAVDUŠENA MLADINA

Zaščitni zakon ni uresničil napovedi tistih, ki so pravili, da se s tem končuje vloga naše stranke. Obratno! Prav ohlapnost besedila in zamude pri izvajanju zakona so poživile zanimanje za Slovensko skupnost, pri odraslih in mladih.

Tako kot je stranka s svojim imenom po 15 letih znova priplavala na površje na deželnih volitvah, se po enako dolgem obdobju vrača na površje lepa, številna in uigrana ekipa mladih. Na nabrežinskem kongresu Mladinske sekcije je bila dvorana polna, pokongresno ozračje je bilo veselo, mladi so bili prepričani v svoje izbire. Kot tajnik se tega izredno veselim, saj je taka skupina porok za prihodnost slovenske stranke. Mladih ne smemo zamoriti, od njih pa pričakujemo svežine, zagona in odgovornosti. Ob izkušnjah odraslih in starejših se tako pripravljajo novi kadri.

Veselim se tudi pobude, ki je združila lepo število žensk, te bistvene komponente vsake skupnosti, ki jo volilni zakoni na vse načine spodbujajo, da bi se opazneje vključila v politično delovanje. Omenjena skupina se pri nas sestaja in lepo uveljavlja.

OSEBNI UTRINEK

Naj mi bo dovoljen še osebni utrinek. Zame je to peti kongres, ki ga doživljam kot tajnik. To je dolga doba, ki mi je tudi zaradi mandata v vzhodnokraškem rajonskem svetu in treh mandatov v tržaškem občinskem svetu omogočila, da sem dobro spoznal naše ljudi, teritorij, razmere. To se je prepletalo z druženjem na raznih področjih z italijanskimi someščani in s politiki. Prepletala so se tudi srečanja s člani raznih organov in z vsemi našimi izvoljenimi. Samo v stiku s temi ljudmi se zavemo ogromnega dela in žrtev, ki jih te doprinašajo za svojo narodno skupnost. In to le za narodov blagor!

Zavedam se, da dolgujem ljudem, ki sestavljajo Slovensko skupnost, lep del svoje rasti. In tako ga dolgujejo, mislim, vsi tisti, ki v njej delujejo v različnih vodstvenih telesih in komisijah. V tem je delo v naši stranki edinstvena izkušnja, ki jo priporočam vsem, ki imajo v sebi kaj politične strasti in skrbi za slovenstvo v teh krajih.

Vsem, ki so se trudili in se še bodo trudili za dosego ciljev slovenske stranke, naj gre moja iskrena in srčna zahvala. Brez njih ne bi uspeli v tem, kar smo do danes dosegli. In prepričan sem, da smo stranki zagotovili lep položaj in dobro zdravje.

Žgoče teme se kopičijo

Deželni tajnik SSK Damijan Terpin in deželni svetnik SSK Igor Gabrovec sta se 21. oktobra srečala s predsednikom deželne vlade Renzom Tondom. Razpravljali so o odprtih problemih Slovencev v Italiji, o

političnih novostih v Sloveniji po nedavnih parlamentarnih volitvah in o bližnjem deželnem kongresu Slovenske skupnosti.

Predstavnika slovenske stranke sta predsednika med drugim pozva-

la, naj ne odlašajo s podpisom odloka o vidni dvojezičnosti. Izrazila sta veliko zaskrbljenost zaradi napovedanega nižanja državnih sredstev za manjšino ter poudarila, da je vladna šolska reforma za nas nesprejemljiva.

Slovenska skupnost je v preteklih dneh tako v Trstu kot v Gorici dejavno izrazila podporo protestom dijakov in šolnikov proti reformi.

Dosledno je nastopila tudi proti težnjam, ki se od časa do časa načrtno pojavljajo, nazadnje spet v deželnem svetu, da bi rojake v videmski pokrajini ločevali od Slovencev na Tržaškem in Goriškem, češ da govorijo drugačne slovanske jezike.

Slovenska skupnost tudi odločno sodeluje pri naporih, da bi na novem odseku tržaške hitre ceste, ki je tik pred uradno predajo uporabnikom, postavili dvojezične table in smerokaze, kar je edino v skladu z mednarodnimi obveznostmi Italije in zakoni o manjšinski zaščiti.

Obisk pri predsedniku dežele Furlanije Julijske krajine. Od leve: Damijan Terpin, Igor Gabrovec, predsednik Renzo Tondo in vodja njegovega tajništva Michela Gasparutti.

Deželni svetnik Gabrovec v Benečiji

Prazničnost Burnjaka lahko postane priložnost za pletenje dragocenih stikov z javnimi upravitelji in domačimi proizvajalci. Tudi v nedeljo, 19. oktobra, se je v Gorenjem Tarbiju kar trlo ljudi od vsepovsod. Burnjak so zapu-

ščali s polnimi torbami zlasti kostanjev, jabolk in gob.

Deželni svetnik SSk Igor Gabrovec, ki ga je spremljal občinski svetnik v bližnji občini Dreka Miha Coren, je obisk na prazniku kostanja izkoristil za vrsto pogovorov s slovenskimi občinskimi upravitelji v Benečiji. Tam se bo prav kmalu začela volilna kampanja za obnovo številnih občinskih svetov.

Popoldne se je Gabrovec seznanil z gospodarskim stanjem v Benečiji in razvojnimi možnostmi, ki jih predstavlja kmetijsko-turistična ponudba. Priložnost za to je bil pogovor s predsednikom gorske skupnosti Ter-Nediža-Brda Hadrijanom Corsijem, z videmskim pokrajinskim odbornikom za kmetijstvo, strokovno usposabljanje in delo Danielejem Macorigom in deželnim tajnikom Kmečke zveze Edijem Bukavcem.

Omizju (glej sliko spodaj) se je kmalu pridružil župan občine Visco Dario Boemo, s katerim se je deželni svetnik SSk dogovoril za obisk nekdanjega fašističnega koncentracijskega taborišča. O usodi opuščene vojašnice, ki morajo na primeren način pričati o trpljenju naših ljudi, je Gabrovec spregovoril v avli deželnega sveta v Trstu.

Utrdimo svoj skupni dom!

■ nadaljevanje s 1. strani

Žalostna je ugotovitev, da se je v deželnih bilančnih meandrih nekako razblinila postavka za obnovo Narodnega doma pri Sv. Ivanu v Trstu, medtem ko se v tistem v Filzijevi ulici dejansko moramo sprijazniti s pisarno in bivšo slačilnico.

Trgovski dom v Gorici pa se polni z novimi državnimi uradi.

Obsojamo pisma in predavanja neofašističnih "strokovnjakov", ki ob blatenju najbolj uglednega živečega Slovenca, Borisa Pahorja, celo zanikajo zgodovinski obstoj fašističnega genocida nad Slovenci.

Zaskrbljajo nas poskusi krčenja sredstev za naše medije kot tudi napovedano krčenje državne finančne postavke za manjšino.

Slovenski signal RAI ostaja v Benečiji neviden.

Šolska reforma ministrice Gelminjeve, ki je hudo kvaliteto nazadovanje, žaga temelje tudi slovenski šoli v FJK.

Glede teritorija: ukinjena je bila le ena gorska skupnost v naši deželi in slučaj je hotel, da je bila to Kraška gorska skupnost! In danes strežejo po življenju tudi preostalim. Kako bomo odgovorili? Pritisk na teritorij se vsekakor nadaljuje in je s poglavjem zaščitenih con ZPS-SIC ponovno vsestransko obubožal zasebne lastnike in z njimi skupnost.

Kakšna bo čez nekaj let ta naša skupnost brez vidne dvojezičnosti, z okrnjenimi mediji, s finančnimi prispevki, ki omejujejo na minimum, če že ne onemogočajo profesionalni nivo našega kulturnega življenja? S šolskimi strukturami in šolsko mrežo, ki se korak za korakom stalno šibi?

Znaki so jasni za vsakogar, ki hoče videti. Spravimo se skupaj v zavetje in utrdimo svoj skupni dom, preden nas zajame uničujoča nevihta.

Vse to, in še marsikaj zraven, od nas pričakujejo naši ljudje. Zaradi tega volijo za nas in nam zaupajo odgovorna mesta na vseh ravneh institucij in javnih uprav. Vse to naj bo naša programska platforma, ki nas utemeljuje kot zbirno stranko Slovencev v Italiji.

Nastala je skupina Mladi za mlade

V sredo, 15. oktobra, je bil v Grudnovi rojstni hiši v Nabrežini ustanovni kongres mladinske skupine Mladi za mlade, ki bo delovala pod okriljem stranke Slovenske skupnosti. S to pobudo se je tudi končal niz sekcijskih srečanj pred strankinim tržaškim pokrajinskim kongresom, ki je potekal v Boljuncu.

Pobuda z imenom "Mladi za mlade" je sad želje, predvsem pa potrebe, da bi se mladi Slovenci v zamejstvu zares začeli zanimati za lokalno politično dogajanje in se tudi aktivno ukvarjati z njim.

PREMOŠČANJE KALUPOV

Bistvo pobude je prav odprtost skupine in premoščanje zgodovinskih kalupov o "belih" in "rdečih". Cilj je združitev vseh mladih Slovencev pod eno samo streho, ne glede na ideološke kroge, iz katerih izhajajo. Slovenci enotno naprej, začeni s mladimi!

Številna prisotnost mladih, ki so prišli na kongres, je zagotovo pozitiven znak za uspeh in nadaljevanje pobude. Občinstvo je namreč napolnilo vso dvorano.

Začetek kongresa so zaznamovali zvoki slovenskih pesmi, ki jih je zapel oktet Akord iz Podgore pri Gorici. Po uvodnih pozdravih Nataše Žerjul je Tomaž Špacapan predstavil pomen pobude in orisal njen začetek. Poudaril je dejstvo, da se moramo Slovenci, in to predvsem mladi, vedno boriti za svoje pravice, ne pa kloniti splošnemu nezanimanju. Politika je namreč v korist skupnosti, v kateri živimo. V spomin na svojega očeta, pokojnega deželnega svetnika Slovenske skupnosti Mirka Špacapana, je dodal, da bi bilo potrebno vztrajati po poti, ki jo je on začrtal, in aktivno gojiti slovenstvo v naših krajih.

Uvodnemu pozdravu Tomaža Špacapana so sledili še pozdravi nekaterih gostov, med njimi Edvina Forčiča v imenu gostiteljske devinsko-nabrežinske sekcije Slovenske skupnosti, pokrajinskega tajnika SSk Petra Močnika, deželnega svetnika SSk Igorja Gabrovca in strankinega deželnega tajnika Damijana Terpina. Mladinski pobudi so zaželeli čimveč uspehov in ji obljubili

svojo vsestransko pomoč, hkrati pa so si zaželeli tudi novih izzivov in spodbud mladih somišljenikov.

PROGRAMSKE SMERNICE

Programske smernice pobude Mladi za mlade je v krajšem posegu nakažal Primož Sturman. Prvi namen je seveda podpirati medsebojno druženje mladih. S tem naj se začne počasi polniti vrzel, ki je v zadnjem času zazijala med volivci in izvoljenimi in ki jo lahko povzamemo z besedo "antipolitika". Naloga mladih pri novi pobudi bo seveda pridobiti čim večje število somišljenikov in stranko Slovenske skupnosti čim bolj oblikovati kot zbirno politično telo Slovencev v Italiji, in sicer po zgledu drugih narodnih strank v Italiji in Evropi. Mladi morajo biti danes še kako ponosni na svojo narodno samobitnost, kot posamezniki in skupnost lahko preživijo le z žilavimi in močnimi koreninami. Sturman je svoj poseg zaključil z zahvalo starejšim članom stranke, ki so z odobravanjem sprejeli mladinsko pobudo.

PREDSTAVNIKI MLADIH

V zadnjem delu srečanja so prisotni z aplavzom potrdili seznam funkcij v novonastali pobudi. Predsedniško mesto prevzema Tomaž Špacapan, podpredsedniško vlogo bo opravljal Nataša Žerjul, na tajniško mesto je bil izvoljen Primož Sturman, blagajniške posle pa bo vodila Tanja Peric. V odboru bo nadalje še deset mlajših članov.

Ob koncu uradnega dela srečanja je zazvenela pesem Oj Triglav moj dom, udeleženci pa so se nato napotili v osmico Ušaj in preživeli večer v prijetni družabnosti.

Delegati skupine "Mladi za mlade" so 18. oktobra zastopali svoje člane na tržaškem strankinem pokrajinskem kongresu, kjer je bilo v novi pokrajinski svet SSk izvoljenih šest članov mladinske skupine. To so Tomaž Špacapan, Primož Sturman, Tanja Peric, Nataša Žerjul, Matija Mosenich in Gabriele Calzi. Na prvi seji novega pokrajinskega sveta sta bila Špacapan in Peričeva izvoljena še v pokrajinsko tajništvo SSk. Na ta način stopajo mladi v organe stranke in na politično sceno pri nas.

Ustanovni kongres mladinske skupine Mladi za mlade 15. oktobra v Nabrežini. Deželni tajnik SSk Damijan Terpin pozdravlja prisotne. Za mizo od leve: Tomaž Špacapan, Nataša Žerjul in Primož Sturman.

Uredništvo in uprava: TRST, Ulica G. Gallina 5

SKUPNOST - Reg. na sodišču v Trstu dne 22. januarja 1977, št. 509. Odgovorni urednik Alojz Tul. Izdaja društvo Skupnost. Poštni tekoči račun: 14739346. - Tiska Graphart s.r.l. - Obrtna cona Dolina 507/10, 34018 Dolina (Trst), tel. 040/8325009.